

บทบาทห้องสมุดกับการเสริมสร้างบรรยากาศความเป็นนานาชาติ
และประชาคมอาเซียน

สุภารักษ์ เมินกระโทก ฉันทกานต์ สิ้นปรุ จักรี รังคะวัต
ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี e-mail: srisui@sut.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอบทวิเคราะห์และสังเคราะห์บทบาทของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ในการสนับสนุนและเสริมสร้างบรรยากาศความเป็นนานาชาติ เพื่อตอบสนองนโยบายและกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมบรรยากาศความเป็นนานาชาติ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ ประกอบด้วย สิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี แผนกลยุทธ์ของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทห้องสมุดในการส่งเสริมความเป็นนานาชาติ และรายงานผลการดำเนินโครงการเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศความเป็นนานาชาติของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2559 ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาในการเสริมสร้างบรรยากาศความเป็นนานาชาติ มี 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านนโยบายของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา 2) ด้านทรัพยากรสารสนเทศ 3) ด้านบริการสารสนเทศ 4) ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศความเป็นนานาชาติ และ 5) ด้านบุคลากร

คำสำคัญ:

ประชาคมอาเซียน, ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี,
ห้องสมุด--บทบาท

Abstract

This article presents the analysis and synthesis study of the roles of library in supporting the university's internationalization. The documents which were analyzed and synthesized included the printed, electronic materials, the strategic plans of Suranaree University of Technology and The Central Library contained the topics on the strategic plans that have had impacts on internationalization roles of the university library. The results of analysis revealed that the roles of university library in supporting the university's internationalization comprised of 5 roles: (1) Library strategic plan, (2)

Information, (3) Information service, (4) Supporting internationalization, and (5) Personal,

Keyword:

ASEAN, SUT library, Internationalization

บทนำ

เป็นที่ทราบดีอยู่แล้วว่านับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ “ประชาคมอาเซียน” ทุกประเทศในกลุ่มอาเซียนได้พบกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม รวมถึงทางด้านการศึกษาดังนั้น มหาวิทยาลัยและห้องสมุดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาท ทั้งนี้จากผลการวิจัยของ จุฑารัตน ศราวณะวงศ์ และ เปยมสุข ทุงกาวิ. (2556) พบว่าห้องสมุดสวนใหญ่ยังไม่มีมีการดำเนินการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเท่าที่ควร เนื่องจากขาดนโยบายที่ชัดเจนจากหน่วยงานต้นสังกัดสำหรับ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทและมีผลการดำเนินงานที่สนับสนุนความเป็นประชาคมอาเซียนและความเป็นนานาชาติ ในหลายด้านโดยยึดนโยบายของมหาวิทยาลัยเป็นหลัก

1. บทบาทของมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมความเป็นนานาชาติ และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ด้วยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีนโยบายในการก้าวสู่ความเป็นนานาชาติ และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ 5 ปี (พ.ศ. 2556 – 2560) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ระยะ 10 ปี พ.ศ. 2555-2564 ได้กำหนดซึ่งปรากฏยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นนานาชาติและความเป็นสากล เช่น ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐานสากลสู่ความเป็นนานาชาติ โดยมีมาตรการที่สนับสนุนความเป็นนานาชาติและประชาคมอาเซียน ดังนี้ มาตรการที่ 1.1 เสริมสร้างความโดดเด่นของนักศึกษาด้านภาษาต่างประเทศ โดยมีแนวทางที่ 4) ส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถด้านภาษาอังกฤษให้บุคลากรสายปฏิบัติการ โดยเฉพาะหน่วยงานสนับสนุนการจัดการเรียน การสอน และ แนวทาง 7) ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศทางวิชาการและความเป็นนานาชาติให้เกิดขึ้นในพื้นที่มหาวิทยาลัยให้มากขึ้น และมีมาตรการที่ 1.7 สนับสนุนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและภูมิภาคอาเซียน โดยมีแนวทาง 4) ส่งเสริมให้นักศึกษามีความเข้าใจในวัฒนธรรมอาเซียน (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ส่วนแผนงาน, 2554 : 38) รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพในด้านการใช้ภาษาและความรู้ข้ามวัฒนธรรมให้กับบุคลากรของมหาวิทยาลัย รวมถึงให้มีการใช้ภาษาอังกฤษ ในการให้บริการทุกประเภทของมหาวิทยาลัย มีมาตรการส่งเสริมการสร้างบรรยากาศความเป็นนานาชาติในมหาวิทยาลัยให้มากขึ้น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ส่วนแผนงาน, 2554: 11-12) นอกจากนี้ยังพบว่า มหาวิทยาลัยมีนโยบายการรับนักศึกษาอาเซียนเข้ามาศึกษาต่อที่ มทส. เช่น การให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาอาเซียนที่สนใจศึกษาต่อ มทส ทำให้ในปัจจุบัน มีนักศึกษาต่างชาติที่กำลังศึกษา ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีในระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 139 คน (ศูนย์กิจการนานาชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2560)

2. บทบาทของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มทส. ในการเสริมสร้างความเป็นนานาชาติ และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ตามที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีนโยบายในการก้าวสู่ความเป็นนานาชาติ และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ 5 ปี (พ.ศ. 2556 – 2560) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2555-2564) ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ห้องสมุดเพียงแห่งเดียวของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีจึงมีการกำหนดพันธกิจของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาให้สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยกำหนดให้มีโครงการเสริมสร้างบรรยากาศนานาชาติ ศูนย์บรรณสารฯ ไว้ในแผนปฏิบัติการ 5 ปี (2555-2560) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนนโยบายของมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมการสร้างบรรยากาศทางวิชาการและความเป็นนานาชาติให้เกิดขึ้น อันเป็นการสร้างบทบาทของห้องสมุดหรือศูนย์บรรณสารฯ ต่อการเสริมสร้างความเป็นนานาชาติ และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีการดำเนินการ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านทรัพยากรสารสนเทศ 3) ด้านบริการสารสนเทศ 4) กิจกรรมเสริมสร้างบรรยากาศความเป็นนานาชาติ และ 5) ด้านบุคลากร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมบรรยากาศความเป็นนานาชาติของมหาวิทยาลัย
2. เพื่อให้ข้อมูลและเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาคม มทส. เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและประเพณีวัฒนธรรมประเทศสมาชิกอาเซียน

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มีการดำเนินงานในการเสริมสร้างความเป็นนานาชาติ และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

1. ด้านนโยบาย ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ได้กำหนดแผนงานประจำ ไว้ในแผนพัฒนาศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปี พ.ศ. 2555-2559 และ ปี พ.ศ. 2559-2564 และได้รับการจัดสรรงบประมาณงานประจำและงานโครงการเพื่อดำเนินงานและกิจกรรมในการส่งเสริมความเป็นนานาชาติและการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทำให้เกิดการดำเนินงานและกิจกรรมต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

2. ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มีการดำเนินการดังนี้

2.1 กำหนดนโยบายการจัดการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ มุ่งเน้นการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเป็นลำดับแรก ซึ่งเน้นทรัพยากรสารสนเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่มีเนื้อหาเป็นภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ ยังมีนโยบายการจัดการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม และกลุ่มสมาชิกประชาคมอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าที่สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้เรียนรู้ รวมทั้ง จัดหาทรัพยากรสารสนเทศเป็นภาษาอังกฤษมากขึ้นเพื่อรองรับนักศึกษาต่างชาติ และนักศึกษาในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนที่เข้ามาศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ตลอดจนการจัดการจัดหาสื่อเพื่อใช้ในการฝึกภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศอาเซียน

2.2 การจัด ASEAN Collection เพื่อรวบรวมเฉพาะหนังสือ สื่อที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียน โดยจัดชั้นหนังสือแยกจากชั้นหนังสืออื่น ๆ ของห้องสมุด เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงสารสนเทศอาเซียน

2.3 การพัฒนาและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศด้านภาษาและวัฒนธรรมอาเซียน เป็นฐานข้อมูลที่น่าเสนอสารสนเทศด้านภาษาและวัฒนธรรมอาเซียน รวบรวมข้อมูลจากการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างบรรยากาศ

ความเป็นนานาชาติและกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียนของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ระหว่างปี พ.ศ. 2556-2559 โดยได้รับการสนับสนุนและเอื้อเฟื้อข้อมูลจากนักศึกษาประเทศสมาชิกอาเซียน ที่กำลังศึกษา ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี รวมทั้ง การศึกษาค้นคว้าจากหนังสือตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อที่กำหนด สามารถเข้าสืบค้นได้ผ่านเว็บไซต์ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ได้ตลอด 24 ชั่วโมง URL :library.sut.ac.th/asean_data ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของแต่ละประเทศ ประกอบด้วย อาณาเขต ธรรมชาติ ตราแผ่นดิน ดอกไม้ประจำชาติ ระบบการปกครอง ระบบเศรษฐกิจ สกุลเงิน อัตราแลกเปลี่ยน ประชากร ภาษา ชุดประจำชาติ ฯลฯ 2) อาหาร 3) เครื่องดื่ม 4) ขนมห 5) สถานที่ท่องเที่ยว 6) การละเล่น 7) ภาพยนตร์ 8) ดนตรี และ 9) ของที่ระลึก ดังภาพข้างล่าง

ภาพที่ 1 หน้าแรกของฐานข้อมูล

3. ด้านบริการสารสนเทศ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ให้บริการความรู้และสร้างบรรยากาศความเป็นนานาชาติทั้งภายในมหาวิทยาลัย และภายนอกมหาวิทยาลัย ดังนี้

- 3.1 จัดฝึกอบรมการค้นคืนสารสนเทศด้วยภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาต่างชาติ
- 3.2 จัดฝึกอบรมการค้นคืนสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาเฉพาะกลุ่มประเทศ เช่น นักศึกษากลุ่มประเทศ เช่น สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม อินโดนีเซีย เมียนมาร์ เป็นต้น
- 3.3 แนะนำ/นำชมห้องสมุดสำหรับนักศึกษาต่างชาติ
- 3.4 การบริการวิชาการแก่ชุมชน จัดให้มีกิจกรรมนิทรรศการอาเซียนเคลื่อนที่ ให้บริการวิชาการในรูปแบบนิทรรศการ ณ โรงเรียนประถมศึกษาโดยรอบมหาวิทยาลัย เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ภาษา วัฒนธรรม ผ่านการตอบคำถามจากนิทรรศการ เกม เป็นต้น แก่ครู และนักเรียน

4. การเสริมสร้างบรรยากาศความเป็นนานาชาติ

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ได้ตระหนักถึงการเตรียมความพร้อม ให้ความรู้ และให้ความสำคัญของการปลูกฝังวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกอาเซียน ให้กับนักศึกษา อาจารย์ บุคลากรของมหาวิทยาลัย โดยผ่านการศึกษาค้นคว้า นิทรรศการ การแสดงประเพณีวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา จึงร่วมมือกับนักศึกษาต่างชาติในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน จำนวน 8 ชาติ ที่กำลังศึกษา ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จัดกิจกรรมส่งเสริมบรรยากาศความเป็นนานาชาติต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน โดยกำหนดเป็นกิจกรรม ASEAN Week และ ASEAN Day กิจกรรมประกอบด้วย การแสดงบนเวที การฉายภาพยนตร์ สาธิตการทำ/ชิมอาหาร ขนม เครื่องดื่มประจำชาติ ASEAN การแต่งกายประจำชาติ ASEAN การแข่งขันตอบปัญหา ASEAN การจัดแสดงนิทรรศการ ASEAN และตอบคำถาม รับของที่ระลึกจากประเทศสมาชิก ASEAN โดยมีผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมากและมีความพึงพอใจในระดับมาก-มากที่สุด (รายละเอียดตามปรากฏในภาคผนวก ข หน้า 11) กิจกรรมดังกล่าวได้สะท้อนการเตรียมความพร้อม ส่งเสริม และตระหนักถึงความสำคัญของการปลูกฝังวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศสมาชิก ASEAN ให้แก่นักศึกษา อาจารย์ พนักงานของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และเกิดบรรยากาศความเป็นนานาชาติอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีกิจกรรมดังนี้

- 4.1 กิจกรรม “แฟนพันธุ์แท้ ASEAN ” ซึ่งโล่อธิการบดี การแข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับอาเซียน ประกอบด้วย ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจอาเซียน และการใช้ภาษาอังกฤษ เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยใช้แหล่งสารสนเทศจากมุม ASEAN Collection
- 4.2 การแสดงศิลปวัฒนธรรมของนักศึกษาอาเซียน
- 4.3 สาธิต / ชิมอาหาร ขนม เครื่องดื่มประจำชาติ
- 4.4 ชมภาพยนตร์อาเซียน การจัดฉายภาพยนตร์ของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อแสดงให้เห็นวัฒนธรรม และวิถีความเป็นอยู่ของแต่ละประเทศ ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันแม้จะมีความแตกต่างด้านภาษาและวัฒนธรรม
- 4.5 สอน/สาธิตงานฝีมือ จากประเทศต่าง ๆ
- 4.6 นิทรรศการอาเซียน เกม และตอบคำถามจากนิทรรศการอาเซียน นิทรรศการนี้จัดเผยแพร่ทั้งนิทรรศการในห้องสมุดและนิทรรศการออนไลน์ เพื่อให้ความรู้กับผู้สนใจ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ยังได้จัดกิจกรรมเนื่องวันสำคัญ เช่น วันคริสต์มาสและเทศกาลวันขึ้นปีใหม่ จัดทำเว็บไซต์สองภาษา การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์สองภาษา เช่น โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ ป้ายผังห้องสมุด ป้ายชื่อห้อง แบบฟอร์ม สื่อวีดิทัศน์ เป็นต้น เพื่อให้ห้องสมุดสามารถให้บริการแก่นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. **ด้านบุคลากร** เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน บรรณารักษ์และผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องเป็นผู้มีทักษะสำหรับการทำงานข้ามวัฒนธรรม มีสมรรถนะในเรื่องทัศนคติ ค่านิยม ความสามารถในการปรับตัว และพร้อมรับกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น รวมถึง ทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาของอาเซียนเบื้องต้น สามารถสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม การเพิ่มพูนทักษะและพัฒนาศักยภาพของบรรณารักษ์และผู้เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถของบรรณารักษ์และผู้เกี่ยวข้องในฐานะผู้ให้บริการ ส่งผลให้เกิดการบริการที่เป็นเลิศ (พิมพ์รพีไพบรมสมิทธ์, 2013) รวมทั้ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้กำหนดแผนพัฒนาศักยภาพด้านการใช้ภาษาและความรู้ข้ามวัฒนธรรมให้กับบุคลากรของมหาวิทยาลัย รวมถึงให้มีการใช้ภาษาอังกฤษ ในการให้บริการทุกประเภทของมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ส่วนแผนงาน, 2554 และ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ส่วนแผนงาน, 2559)

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา จึงมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และมีการปรับเปลี่ยนบทบาทและหน้าที่ของบุคลากร โดยมีการพัฒนาบุคลากรดังนี้

5.1 การพัฒนาบุคลากรด้านภาษาอังกฤษ โดยเชิญอาจารย์สาขาภาษาต่างประเทศมาสอนการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด การบริการห้องสมุด เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ประชาคมอาเซียนใช้เป็นภาษาทางการในการสื่อสาร (ฐิตติยา เนตรวงษ์, 2558)

5.2 การพัฒนาทักษะภาษาอาเซียนและวัฒนธรรมอาเซียน โดยเชิญนักศึกษาอาเซียนที่กำลังศึกษา ณ มทส ซึ่งเป็นเจ้าของภาษา มาเป็นวิทยากร เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับภาษา วัฒนธรรม ฯลฯ ในกิจกรรม “เตรียมความพร้อมพนักงานศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน” และ กิจกรรม “ASEAN Camp for SUT Library Staffs” เป็นกิจกรรมค่ายนอกสถานที่ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประกอบ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ พนักงานศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา จำนวน 58 คน และ นักศึกษาอาเซียน จำนวน 12 คน ผลการสำรวจความคิดเห็นพบว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษา และวัฒนธรรมประเทศสมาชิกอาเซียน ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.39$, S.D. 0.85) และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษา และวัฒนธรรมประเทศสมาชิกอาเซียนเพิ่มในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, S.D. 0.65)

5.3 การให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน โดยส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรมสัมมนาที่จัดโดยหน่วยงานภายในและภายนอก

5.4 การแลกเปลี่ยนบุคลากรห้องสมุดในกลุ่มประเทศอาเซียน เป็นกลไกทางอ้อมที่ส่งเสริมให้บุคลากรห้องสมุดได้เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมจากบุคลากรของห้องสมุดกลุ่มประเทศอาเซียน เช่น โครงการแลกเปลี่ยนบรรณารักษ์ ระหว่าง มทส. กับ มหาวิทยาลัย ประเทศอินโดนีเซีย ในโครงการ Staff Mobility “One Week Experiences in ITS”

ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาในการเสริมสร้างบรรยากาศความเป็นนานาชาติ ใน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านนโยบายของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา 2) ด้านทรัพยากรสารสนเทศ 3) ด้านบริการสารสนเทศ 4) ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศความเป็นนานาชาติ และ 5) ด้านบุคลากร

1) ด้านนโยบายของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา จากการที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีนโยบายในการก้าวสู่ความเป็นนานาชาติ และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ 5 ปี (พ.ศ. 2556 – 2560) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ระยะ 10 ปี พ.ศ. 2555-2564 ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ในฐานะหน่วยงานย่อยได้กำหนดกลยุทธ์ของศูนย์บรรณสารฯ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ทำให้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากมหาวิทยาลัยในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมบรรยากาศความเป็นนานาชาติ ทำให้มีกิจกรรมเกิดขึ้นต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์ และเปี่ยมสุข พุ่งกาวิ (2554, หน้า 25) พบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยบางแห่งมีการเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเป็นรูปธรรม และชัดเจน เนื่องจากเป็นนโยบายในระดับมหาวิทยาลัย ห้องสมุดจึงต้องนำมาปฏิบัติ แต่ทั้งนี้ ควรมีการกำหนดแผนระยะสั้น ระยะยาวในด้านพัฒนา

2) ด้านทรัพยากรสารสนเทศ พบว่ามีการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศหลากหลายประเภท ประกอบด้วย สิ่งพิมพ์ สื่อและฐานข้อมูล และมีการจัด ASEAN Collection เพื่อให้สะดวกในการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน นอกจากนี้ ยังได้พัฒนาและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศด้านภาษาและวัฒนธรรมอาเซียน ทั้งนี้ ควรจัดหาหนังสืออาเซียนให้มีเนื้อหาครอบคลุมทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ

3) ด้านบริการสารสนเทศ มีบริการความรู้สำหรับนักศึกษาต่างชาติตั้งแต่เริ่มเข้ามาศึกษา เช่น การนำชมห้องสมุดการอบรม การจัดทำสื่อสองภาษา ฯลฯ ทั้งการให้บริการผู้ใช้ภายในมหาวิทยาลัยและการบริการวิชาการแก่ชุมชน

4) ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศความเป็นนานาชาติ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ได้ร่วมมือกับนักศึกษาต่างชาติในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน จำนวน 8 ชาติ ที่กำลังศึกษา ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จัดกิจกรรมส่งเสริมบรรยากาศความเป็นนานาชาติต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน กิจกรรมนี้ก่อให้เกิดบรรยากาศความเป็นนานาชาติขึ้นในมหาวิทยาลัยอย่างเป็นรูปธรรม

5) ด้านบุคลากร มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรในหลายด้านและมีรูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนและความเป็นนานาชาติที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การเข้าร่วมการฝึกอบรมสัมมนาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย การจัดค่ายพัฒนาทักษะ การแลกเปลี่ยนบุคลากรกับห้องสมุดประเทศอินโดนีเซีย การฝึกทักษะภาษาอังกฤษ และภาษาอาเซียน ซึ่งได้รับความร่วมมือกับนักศึกษาต่างชาติในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นอย่างดี

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. กิจกรรมตอบปัญหาอาเซียน สามารถบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในรายวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดสอนได้ เช่น รายวิชาภาษาอังกฤษ รายวิชามนุษย์กับสังคม เป็นต้น

2. นักศึกษา อาจารย์ พนักงานมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้รับความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกอาเซียน

3. ในการดำเนินกิจกรรม ASEAN week และ ASEAN Day ทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างพนักงานศูนย์บรรณสารฯ กับนักศึกษาอาเซียนซึ่งเป็นผู้ให้บริการของห้องสมุด ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร

4. เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มนักศึกษาอาเซียนแต่ละประเทศ

การนำไปใช้ประโยชน์และต่อยอดกิจกรรม

จากการดำเนินกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศความเป็นนานาชาติดังกล่าวข้างต้น ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมเสริมสร้างบรรยากาศความเป็นนานาชาติ มาต่อยอดพัฒนางานของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ได้แก่ จัดกิจกรรมนิทรรศการอาเซียนเคลื่อนที่ การพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศด้านภาษาและวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อเกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย และยังเป็นสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3.2.2 การใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อประโยชน์ต่อสังคม ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อีกด้วย

รายการอ้างอิง

- ขวัญชนก วิริยกุลโอภาส. การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ
วารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จุฑารัตน ศรารณวงค์, & เปี่ยมสุข ทุงกาวิ. การปรับตัวของห้องสมุดมหาวิทยาลัยไทยในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.
- ชวน หลีกภัย. (2555). การบรรยายพิเศษเรื่องประเทศไทยกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. ในการประชุมวิชาการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีพ.ศ. 2555 เรื่องการพัฒนาห้องสมุดสู่ประชาคมอาเซียน วันที่ 30-31 สิงหาคม 2555 ณ โรงแรมพูลแมน บางกอก คิงเพาเวอร์.
- ฐิติยา เนตรวงษ์. (2558). การพัฒนารูปแบบห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยสู่ประชาคมอาเซียน.
วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม มจพ., 7(1 (ม.ค.-มิ.ย. 59), 75-83.
- พิมพ์จำไพ เปรมสมิทธิ์. (2013). การพัฒนาห้องสมุดสู่ประชาคมอาเซียน. วารสารวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์, 1(1).
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ส่วนแผนงาน. (2554). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ระยะ 10 ปี พ.ศ. 2555-2564. นครราชสีมา:
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ส่วนแผนงาน. (2559). แผนพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ระยะ 12 ปี พ.ศ. 2560-2564. นครราชสีมา: ส่วนแผนงาน.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา. (2554). แผนพัฒนาศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. นครราชสีมา: ศูนย์.
- อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ. (2555). การบรรยายพิเศษเรื่องประเทศไทยกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. ในการประชุมวิชาการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีพ.ศ. 2555 เรื่องการพัฒนาห้องสมุดสู่ประชาคมอาเซียน วันที่ 30-31 สิงหาคม 2555 ณ โรงแรมพูลแมน บางกอก คิงเพาเวอร์.
- อัญชลี ฤทธิเรือง. (2558). การจัดการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน. (ศิลปะศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.